

РЕШЕНИЕ

№ 25442

гр. София, 29.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в публично заседание на 28.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Александра Вълкова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **5841** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс, вр. чл. 1 от Закона за отговорността на Държавата и общините за вреди.

С искова молба, вх. № 24066/27.06.2022 г. изпълнителният директор на „ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ-СОФИЯ“ ЕАД е предявил от името на дружеството претенции, по отношение на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С. – град, както следва: 1. жалба против Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г., издаден от длъжностно лице при ТП-С. - град, с искане за обявяване нищожност; 2. установителен иск, че за дружеството-ищец не съществува задължение по разписаните суми в същия ревизионен акт; 3. искане за отмяна на ревизионния акт, като незаконосъобразен; 4. осъдителен иск за обезщетяване на претърпени имуществени вреди, в общ размер 16 140, 89 лв., от които: главница - 13 266, 36 лв. и лихви - 2 874, 53 лв., „причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на контролни органи на НОИ, при или по повод изпълнение на административна дейност“, заедно със законната лихва от датата на плащане на сумите - 23.03.2022 г., до окончателното изплащане на сумите. С Определение № 2432/20.03.2023 г. съдията – докладчик от 42^{-ри} състав: оставил без разглеждане оспорването срещу Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г., и искането за обявяване нищожността на същия; върнал исковата молба; прекратил производството по делото. За да постанови определението Съдът изложил подробни мотиви, вкл. по съществото на заявените

оспорвания и претенции. По частна жалба от „ВиК-София“ ЕАД с Определение № 7432/06.07.2023 г. състав на Трето отделение ВАС, по адм. дело № 5172/2023 г. отменил определението на АССГ и върнал делото за ново разглеждане от 42^{ри} състав, като указал, че установяване съществуването на спорното право е въпрос на основателност, а не на допустимост на исковата молба. Съдията – докладчик от 42^{ри} състав обаче, с определение от 05.09.2023 г. се отвел от решаването на делото, което е разпределено на настоящия съдебен състав.

В съдебното производство ищецът е представляван от адвокат А. Д., която поддържа исковата молба. Със становище от 03.11.2023 г. (л. 61 от делото) и в отговор на становището от процесуален представител на директора на ТП на НОИ С. – град (л. 58) уточнява, че (цитати): исковата молба се предявява срещу Националния осигурителен институт; искането за обезщетение е предявено заедно с оспорването на ревизионния акт за начет, така и срещу бездействието (действието/акта) на съответния адм. орган и/или негов служител, в резултат на което не е издаден последващия и подлежащ на обжалване акт - разпореждане по чл. 110, ал. 4 КСО; в настоящия случай се касае за претенция, предявена на основание чл. 204, ал. 2 АПК; бездействието - неиздаване на разпореждане по чл. 110, ал. 4 КСО е незаконосъобразно, когато за съответния орган (негов служител) е съществувало задължение да извърши дадено действие, но не го е направил в законоустановения срок; задължението за действие произтича от изричната норма на чл. 110, ал. 3 КСО; такова разпореждане не е издадено и до ден днешен; задължението за плащане (доброволно изпълнение) възниква едва след издаване на разпореждането на ръководителя на поделението, и то в 14-дневен срок от връчването им; същественото при Р. № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г. е, че плащането е станало преди започване на срока за доброволно изпълнение; подаването на възражения е възможност за засегнатото лице, съгласно разпоредбата на чл. 110, ал. 2 КСО, но не е задължение. Искането към Съда е за: обявяване нищожност на Ревизионен акт за начет № 01101680/22.03.2022 г., „като в случай, че аргументите ни не са достатъчно основателни за това, то да бъде установено бездействието на длъжностни лица на ответника да довършват процедурата по чл. 110, ал. 3 КСО, спрямо дружеството, изразяваща се в неиздаване на разпореждането, последващо ревизионния акт за начет; осъждане на ответника да заплати „обезщетение за вредите, причинени на дружеството като юридическо лице от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на контролните органи на НОИ, при или по повод изпълнение на административната дейност, в размер на заплатените по акта суми, в размер на 13 266, 36лв. - главница, 2874, 53лв. – лихви, или общо 16 140, 89 лв., ведно със законната лихвата от дата на плащането им по сметката ТП на НОИ - С.-град -23.03.2022 г. до датата на подаване на исковата молба, и от поддаването на молбата до окончателното изплащане на сумите“. По искане на адвоката Съдът: събра и прие по делото информация и доказателства, изпратени от ТП на НОИ – К. (л. 126 и сл.); разпита като свидетел главният счетоводител на дружеството – ищец К. С. Г..

С разпореждане от 15.03.2024 г. Съдът конституира като ответник Националния осигурителен институт.

Упълномощеният от ответника юрисконсулт, с писмен отговор (л. 78), в съдебно заседание и с писмена защита: оспорва исковата молба, определяйки я като недопустима, неоснователна и недоказана; желае присъждане на юрисконсултско възнаграждение и възразява за прекомерност на претендираното от адвокат Д.

адвокатско възнаграждение.

Прокурорът при Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на исковата молба, считайки за приложима разпоредбата на чл. 5 ЗОДОВ.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД приема за установено от фактическа страна следното.

Не е спорно между страните, че: в Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г., издаден от контролен орган – старши инспектор по осигуряването в ТП на НОИ С. – град е отразен резултатът от частична ревизия на „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД – С., в качеството му на осигурител, на А. С. Б., в полза на която е издадено УП, обр. 3, № 181/23.05.2017 г., според което е зачетен осигурителен стаж за периода 10.07.1980 г. – 20.08.1983 г.; след проверка от контролните органи осигурителят ги уведомил, че е анулирал УП, обр. 3, № 181/23.05.2017 г., понеже за годините 1980, 1981 и 1983 липсват ведомости за изплатени заплати, а във ведомостта за 1982 г. името на А. С. Б. не фигурира; по тези причини и след незачитане стажа за периода 1980 г. – 1983 г. е отменено по надлежния ред Разпореждане № 2/22.06.2017 г., с което на лицето била отпусната, считано от 29.05.2017 г. лична пенсия; прието е, че неправилно изплатената й сума за периода от 29.05.2017 г., до 28.02.2022 г., в размер на: главница 13 266, 36 лв. и лихви – 2 730, 74 лв. е по вина на осигурителя, издал УП, обр. 3, № 181/23.05.2017 г., поради което е съставен процесният Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г.; сумата по акта била платена от „ВиК-София“ ЕАД на 23.03.2022 г. (денят след издаване Р.) доброволно, по сметката на ТП на НОИ С. - град, без преди това да е направено възражение по чл.110, ал. 2 КСО пред контролния орган; след плащане на задължението по Р. длъжностно лице от ТП С. – град не е издало разпореждане по чл. 110, ал. 3 КСО за събиране сумите по акта за начет.

С определението си съставът на ВАС е приел, че с исковата молба „Водоснабдяване и канализация-София“ ЕАД „е предявило три иска - един установителен и два осъдителни (главен и акцесорен), както и е обжалвало Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г., издаден от ТП на НОИ-С.-град, с искане да бъде прогласена нищожността му“.

С исковата молба „Водоснабдяване и канализация-София“ ЕАД, за да обоснове претенциите си обсъжда (оспорва) по същество констатациите от ревизионния акт за начет и твърди наличие на пороци във формата му, нарушения на материалния закон (КСО), процесуални нарушения при издаването му, липса на компетентност на издателите. Счита се, че Р. е нищожен, защото: от не ставало ясно, за какъв период ще се начисляват лихви и това е стимулирало ищеца да заплати процесните суми по акта; не се установява ревизиращият орган да е извършил проверка за разчетно-платежни ведомости, във връзка с данните по УП-3; ревизия е следвало да бъде извършена по реда на чл. 108 КСО, а не по реда на чл. 110 КСО, доколкото не е сред лицата, получавали отпуснатата пенсия; в 114 КСО законодателят е изброил изчерпателно лицата, от които следва да се събират неоснователно изплатените суми за пенсии, поради което не е следвало да се изискват такива от ищеца; единственият случай на издаване на акт за начет по чл. 110 КСО касае областната пощенска станция, видно от чл. 92, ал. 13 НПОС; пенсията е отпусната и се използва не от осигурителя, а от осигурения, който има право да обжалва разпореждането за отпускане; спорът по това разпореждане би бил преюдициален, относно процесното производство; не е налице причинна връзка между щетата и поведението на лицата, чиято отговорност се

реализира – пенсионният орган, а не ищецът е този, който отпуска пенсията; ищецът не е и контролният орган за отпускане на пенсията; актът е издаден от некомпетентен орган, поради пренебрегване процедурата по чл. 15 от Инструкция № 1, предвиждаща, че когато лицето, на което следва да се извърши ревизия осъществява дейността си на територията на друго ТП на НОИ и/или документацията е на територията на друго ТП на НОИ органът, издал заповедта за ревизия отправя писмено искане до ръководителя на съответното ТП на НОИ за извършване на ревизия по делегация; в случая проверката за разходите на ДОО е започнала в контролния орган по разходите на ДОО в К., а ревизията е извършена от ТП на НОИ С. – град; липсата на заповеди за провеждане на ревизия/проверка по делегация е съществено процесуално нарушение. АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, след анализа на доказателствата и като съобрази становищата на страните, съобразявайки заявените с исковата молба претенции и Определение № 7432/06.07.2023 г. на ВАС, по адм. дело № 5172/2023 г. излага следните правни изводи по същество.

Определението на ВАС обвързва настоящия съдебен състав да приеме, че предявените искове са процесуално допустими за разглеждане и следва да се произнесе по същество, досежно тяхната основателност. Възраженията на ответника за обратното са такива, касаещи основателността на исковите претенции.

Исковите за обезщетяване на вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове на административни органи се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл. 203 и сл.), а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Чл. 1 ЗОДОВ постановява, че Държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове на техни органи, при или по повод изпълнение на административна дейност, като исковите се разглеждат по реда на Административнопроцесуалния кодекс. За да съществува право на иск за обезщетение по този ред, респ. - за да бъде доказана основателността на такъв иск задължително е необходимо наличието на следните предпоставки, които да са в кумулативна връзка: причинена вреда – (за процесния случай – имуществена); пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт (за случая, и не само – Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г.) и настъпилата вреда. Условие за допустимост на иска (чл. 204, ал. 1 АПК) е административният акт да бъде отменен по съответния ред. Разпоредбата на чл. 205, ал. 2 допуска възможност искът да бъде предявен и заедно с оспорването на административния акт, до приключване на първото заседание по делото, като нормите на ал. 3 и ал. 4 задължават съда, пред който е предявен искът за обезщетение да установи незаконосъобразността на акта, когато се твърди вредите да са причинени от нищожен, както и незаконосъобразността на действието или бездействието на административен орган. В тежест на ищеца, в условията на пълно и главно доказване е да установи фактите и обстоятелствата, на които основава претенциите си.

В тази връзка настоящият съдебен състав приема, че спорът е относно това:

1. материално и процесуално валиден ли е Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. и представлява ли същият индивидуален административен акт;
2. осъществено ли е от органи на ответника – служители при ТП С. – град бездействие, по задължения, произтичащи пряко от нормативен акт, респ. – действия, които не са се основавали на административен акт или на Закона;

3. претърпяло ли е дружеството – ищец „ВиК – София“ ЕАД имуществени вреди, предвид установената с Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. и доброволно заплатената сума от общо 15 997, 10 лева, респ. – неоснователно (без правно основание) ли е била платена сумата;

4. има ли пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между евентуално нищожен Р., евентуално незаконосъобразно бездействие/действия и твърдяната имуществена вреда.

По първия въпрос.

Ревизионният акт за начет, съставен на основание чл. 110, ал. 1, т. 1 КСО не представлява индивидуален административен акт, предвид чл. 21, ал. 5, изр. първо АПК, понеже е част от производството по издаване на такъв акт, каквото е разпореждането по чл. 110, ал. 3 КСО за събиране на сумите по установения акт за начет. Именно за разпореждането с нормата на чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „в“ КСО е предвиден процесуален ред за обжалване – по административен ред, пред ръководителя на ТП на НОИ, чието решение подлежи на обжалване (чл. 118, ал. 1 КСО) пред административния съд. За самия акт за начет не е предвиден процесуален ред за обжалване, а само възможност за възражение (чл. 110, ал. 2 КСО) пред контролния орган, който е съставил акта. Актът за начет, по аргумент от чл. 21, ал. 1 АПК не е годен да създаде сам по себе си задължения за субекта – адресат. След като Р. не е административен акт, той не може да бъде предмет на изследване в съдебното производство по реда на Глава единадесета АПК, на основание чл. 204, ал. 3 с.к. Актът за начет не е индивидуален административен акт и не подлежи на контрол за законосъобразност, поради което Съдът не дължи да обсъжда изложените в исковата молба доводи за допуснати при издаването му процесуални нарушения.

За изчерпателност на мотивите в горния смисъл и с оглед твърденията на ищцовия адвокат за нищожност на акта за начет, Съдът отбелязва и следното.

Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г., макар да не е индивидуален административен акт, по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК изцяло съответства на изискванията за форма и съдържание, регламентирани с чл. 23 от Инструкция № 1/03.04.2015 г. „за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на Националния осигурителен институт“. Непосочването, пред кой орган и в какъв срок може да се направи възражение срещу акта (чл. 23, ал. 1, т. 8 от Инструкцията) не е порок, който да влияе на валидността му. Нищожен е този административен акт, който не отговаря като цяло на изискванията за валидност, до степен да не е годен, да породи целените правни последици. Основанията за оспорване на административните актове, регламентирани с чл. 146 АПК следва да бъдат приемани като изисквания за законосъобразност на тези актове. Не всички от изброените в разпоредбата основания обаче, представляват и основания за нищожност на един административен акт. Т. основание несъмнено ще бъде липсата на компетентност на издателя на акта (чл. 146, т. 1), т.е. липсата на надлежно овластяване на този орган да се произнася по определен въпрос, поради липса на материална, родова или местна компетентност. Несъобразяването с изискването на чл. 146, т. 2 АПК за спазване на установената форма на административния акт (чл. 59, ал. 1, ал. 2 АПК - липса на мотиви) ще бъде основание за прогласяване нищожността му, само тогава, когато е налице пълно несъобразяване - липса на каквито и да било мотиви и на реквизитите, упоменати в ал. 2 на чл. 59 АПК или поне на тези по т.т.1, 3, 4, 5, 8.

По втория въпрос.

След като дружеството – ищец не е упражнило правото си по чл. 110, ал. 2 КСО да възрази срещу Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. и още на следващия ден, без да изчака издаване на разпореждането по ал. 3 на чл. 110 е внесло по сметката на ТП С. – град сумата, посочена в акта, за „длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола по разходите на държавното обществено осигуряване“ не е възникнало задължение да издаде разпореждането. За длъжностното лице плащането, ден след издаване на Р. е означавало, че ревизираното дружество е преценило да не упражни правото си на възражение по чл. 110, ал. 2 КСО. Практическият смисъл на разпореждането по чл. 110, ал. 3 (както е посочено и в нормата) е да бъде събрана сумата по ревизионния акт за начет. След като сумата е внесена преди да изтече 14-дневния срок по ал. 3, изр. първо, вр. ал. 2 издаване на разпореждане за събиране сумите по Р. е лишено от предмет, защото целта на това разпореждане е именно събиране на сумите. Няма данни по делото и ищецът не твърди изобщо да е предприемал каквито и да е правни действия за оспорване на посочената в акта сума. С оглед тези мотиви не може да бъде прието, че органи на ответника НОИ са допуснали бездействие, по задължения, произтичащи пряко от нормативен акт (арг. чл. 256, ал. 1 АПК), респ. – действия, които не са се основавали на административен акт или на Закона, по смисъла на чл. 250, ал. 1 АПК.

По третия и четвъртия въпрос.

Отговорите на предходните два въпроса обуславят изводите, че: дружеството – ищец „ВиК – София“ ЕАД не е претърпяло имуществени вреди, предвид установената с Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. и доброволно заплатената сума от общо 15 997, 10 лева. Очевидно сумата е била платена основателно, въз основа на акта за начет; платената сума не може да бъде квалифицирана като имуществена вреда за дружеството – ищец, тъй като е установено, че същото е издало УП, обр. 3, № 181/23.05.2017 г., което е послужило като основание на лицето да бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст. Обстоятелството, че впоследствие УП е отменено от самия издател е ирелевантно, тъй като същото е произвело правните последици, свързани с отпускане и получаване на пенсия, в общ размер на 13 266, 36 лева.

Несподелена от Съда е и тезата на адвоката за приложимост в случая на „реда по чл. 108 КСО“, а не на този по чл. 110 с.к. Разпоредбите на чл. 108, ал.ал. 1-3 КСО уреждат служебните правомощия на контролните органи от НОИ, както и задълженията на контролираните физически и юридически лица, следователно нямат процесуален характер, какъвто имат тези на чл. 110 с.к. Според цитираната информация от ТП – К. (л. 126 и сл.) към датата на издаване процесния Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. разпореждането от 11.02.2022 г. на ръководителя на ТП – К. , с което е отменил Разпореждане № 2/22.06.2017 г. за отпусната, считано от 29.05.2017 г. лична пенсия на А. С. Б. и е отказал да отпусне такава не било влязло в сила. Този факт не се отразява на процесния Р., предвид вече изложените мотиви, че е акт, по смисъла на чл. 21, ал. 5, изр.

първо АПК.

Неоснователно е и заявената с исковата молба претенция към Съда да установи, че сумата по Р. № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. не е дължима от „ВиК-София“ ЕАД.

Каза се по – горе какви са задълженията на Съда, предвид чл. 204 АПК, в съдебното производство по реда на Глава единадесета с.к. Сред тях, като възможност за предявяване на иск не е тази Съдът да установява, по смисъла на чл. 128, ал. 2 АПК инцидентно „съществуването или несъществуването на едно административно право или правоотношение“. Освен това разпоредбата на чл. 128, ал. 2 АПК поставя като условие за предявяване на такъв установителен иск ищецът да не разполага с друг ред за защита. В процесния случай дружеството – ищец, поради неупражнени процесуални права само е пропуснало възможността да се ползва от реда по чл. 110, ал. 2 КСО, като възрази срещу акта за начет. Недопустимо е такъв пропуск да бъде saniран в съдебно производство за обезщетение, поради което и АПК не е предвидил такава възможност с разпоредбите на Глава единадесета. В тази връзка обаче, Съдът не споделя тезата на участващия в производството прокурор, за приложение на чл. 5, ал. 1 ЗОДОВ, защото (каза се) не приема, че заплатените по Р. суми представляват увреждане (имуществена вреда) за ищеца.

Исковата молба от „Водоснабдяване и канализация-София“ ЕАД е неоснователна на всички, заявени с нея и с уточняващата от адвокат Д. молба, и подлежи на отхвърляне. Това обуславя основателност на искането на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, което Съдът, на основание чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ, вр. чл. 24, изр. второ от Наредбата за заплащането на правната помощ определя в минимален размер от 100 лева.

Водим от гореизложените мотиви и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. чл. 203 – 205 АПК, чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ, Административен съд София - град, 14^{-ти} състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ, като неоснователна предявената от „ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ - СОФИЯ“ ЕАД искова молба, вх. № 24066/27.06.2022 г., против НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ.

ОСЪЖДА „ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ-СОФИЯ“ ЕАД, ЕИК:[ЕИК] да заплати на Националния осигурителен институт юрисконсултско възнаграждение, в размер на 100 лв. (сто лева).

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ:

